

ДИЗАЈН ПЛАКАТА У СИНТВЕЈВ СТИЛУ**POSTER DESIGN IN THE STYLE OF SYNTHWAVE***Ognjen Timotijević, Fakultet tehničkih nauka, Novi Sad***Oblast – GRAFIČKO INŽENJERSTVO I DIZAJN**

Kratak sadržaj – *Uvod u dizajn plakata može biti nadahnut različitim stilovima, a u svetlu Sintvejevog pristupa, istražuje se spoj estetike i funkcionalnosti. Sintvejev, sa svojim karakterističnim pristupom minimalizmu i eksperimentalnosti, uticao je na evoluciju grafičkog dizajna kroz 20. vek. Ovaj rad se fokusira na analizu teorijskih osnova dizajna plakata, istražujući kako se različiti stilovi i tehnike prepliću kroz istoriju, sa naglaskom na njihovu primenu u praksi.*

Ključne reči *Grafički dizajn, dizajn plakata*

Abstract – *An introduction to poster design can be inspired by various styles, and in the light of Sintvejev's approach, it explores the fusion of aesthetics and functionality. Sintvejev, with his distinctive approach of minimalism and experimentalism, influenced the evolution of graphic design throughout the 20th century. This paper focuses on analyzing the theoretical foundations of poster design, examining how different styles and techniques intersect throughout history, with an emphasis on their practical application.*

Keywords *Graphic design, Poster design*

1. UVOD

Dizajn savremenog plakata u sintvejev stilu vraća nas u estetiku 80-ih godina prošlog veka kroz svoju jedinstvenu kombinaciju živopisnih boja, geometrijskih oblika i digitalnih elemenata. Sintvejev (engl. "synthwave") stil proslavio se kroz sintpop muziku i filmske naslove tog doba, inspirišući novu generaciju dizajnera da reinterpretira retro futurizam na savremen način. Ovaj vizuelni pristup često koristi intenzivne kontraste boja, poput neon nijansi i dubokih tamnih tonova, kako bi postigao dramatičan efekat i istakao futurističku atmosferu.

Geometrijski oblici, često stilizovani i pojednostavljeni, doprinose modernom izgledu plakata, dok digitalni elementi poput glitch efekata i retro futurističkih detalja dodaju dubinu i slojevitost, postižući dojam dinamičnosti i tehnološke naprednosti. Sintvejev dizajn nije samo estetski, već i emocionalno nabijen, podsjećajući nas na nostalgiju za prošlim vremenima dok istovremeno oslikava budućnost digitalne kreativnosti.

NAPOMENA:

Ovaj rad proistekao je iz master rada čiji mentor je bio dr Uroš Nedeljković, red. prof.

2. GRAFIČKI DIZAJN

Grafički dizajn je umetnost i zanat koji obuhvata oblikovanje estetski priyatnih, funkcionalnih i organizovanih formi koristeći tekstualne i ilustrativne elemente. On je rezultat procesa dizajniranja koji je evoluirao iz tradicionalne upotrebe u štampanim medijima, šireći se u savremene oblasti kao što su industrijski dizajn, dizajn informacija i veb dizajn [1].

Umetnici i dizajneri koriste zajedničko znanje kako bi stvorili vizualne kompozicije, ali njihovi motivi su potpuno različiti. Ovi razlozi čine svakog od njih jedinstvenim: dizajn i umetnost imaju različite ciljeve. Svaki umetnik nastoji izraziti se kroz svoja dela, birajući kanal i jezik izražavanja. S druge strane, umetnost ne zahteva nužno potpuno razumevanje; svaki promatrač će primiti poruku i interpretirati je na svoj način. Umetnost ostvaruje različite veze s ljudima jer se tumači na različite načine. Razlozi i opravdanja iza umetničkog dela često nisu od presudnog značaja. Umetnici često ostavljaju prostor za slobodnu interpretaciju svojih dela [2].

3. PLAKAT**3.1. Pregled istorije plakata**

Sa pojavom društva pojavila se i potreba za komunikacijom putem vizuelnih poruka. Plakati su oduvek predstavljali dosledan odraz društvene, političke i kulturne stvarnosti gradova i bili su povezani sa aktivnostima gradova, kao i njihovim stanovnicima. Evolucija plakata pratila je razvoj komunikacionih zahteva svakog perioda, kao umetničkih pokreta i sistema štampanja. Izborna propaganda pronađena u ostacima Pompeja predstavlja nepobitan dokaz da su plakati postojali u starom Rimu, iako to nisu bile ništa više nego rukom pisane poruke na zidovima. Pronalazak štampe 1440. godine omogućio je potrebna sredstva za kreiranje plakata približnim današnjim. Vilijam Kakston bio je prva osoba koja je uvela štampariju u Englesku i njegov potpis se nalazi na prvom plakatu koji je oblikovan 1447. godine, iz doba Johanesa Gutemberga. Prvi ilustrovani plakat, umetnika Žana du Prea, oblikovan je 1482. godine u Francuskoj [3].

Litografija je izmišljena 1798. godine, ali je nekoliko decenija bila zapostavljena usled nedovoljno brze izvedbe i previsoke cene. Veliki broj plakata su bile jednostavne drvene ili metalne gravure sa malo boje ili dizajna. Šereov litografski proces, kao i atraktivno kombinovanje slika i reči u ekonomičnom formatu omogućilo je 1880. godine litografskom plakatu da postane deo oglašavanja u moderno doba. Francuski umetnik Žil Šere postao je

poznat po izumu širokog spektra boja koristeći samo tri litografska kamena za štampanje – crveni, žuti i plavi [4].

4. VIZUELNA KOMUNIKACIJA

Vizuelna komunikacija obuhvata svaku poruku koju možemo shvatiti posmatranjem. To uključuje izraze lica, znakove u okolini, grafičke oglase, pa čak i slike, ilustracije, dijagrame, knjige, video zapise ili animacije. Vizuelni jezik ovih elemenata često može biti ubedljiviji od izražavanja rečima.

Definisano, vizuelna komunikacija predstavlja praksu grafičkog prezentovanja informacija radi efikasnog i efektivnog prenosa značenja. Ova vrsta komunikacije spada u jedan od tri glavna tipa komunikacije, zajedno sa verbalnom komunikacijom (govor/pisanje) i neverbalnom komunikacijom, koja uključuje ton i govor tela. Smatra se da ljudi najviše veruju vizuelnoj komunikaciji [2].

Cilj dizajna vizuelne komunikacije je da prenese određene informacije publici i da na nju utiče analizom i sažimanjem navedenih potrebnih informacija, korišćenjem znakova, slova, brojeva, grafike i boja. Dizajn vizuelne komunikacije se publici prenosi kroz vizuelne medije i ima usku vezu sa svakodnevnim životom: logotipi, TV stanice, proizvodi, dizajn filmova i teksta [5].

5. INSPIRACIJA ZA RAD

Sintvejr (eng. Synthwave), stil dizajna inspirisan estetikom 1980-ih, ponovo osvaja srca ljubitelja retrofuturizma. Ovaj pravac, koji možemo nazvati preporodom synth estetike, karakteriše se metalnim hromiranim ilustracijama, jarkim neon bojama i šumom u teksturi, kreirajući osećaj nostalgije za prošlim vremenima, dok istovremeno izgleda izuzetno moderno i privlačno.

Plakat dizajn u ovom stilu odiše atmosferom noćnog života 1980-ih, sa svetlećim natpisima i vibrantnim bojama koje dominiraju kompozicijom. Hromirani elementi dodaju dozu luksuza i futurističkog sjaja, dok neon nijanse poput ružičaste, plave, ljubičaste i zelene privlače pažnju i kreiraju dinamičnu energiju.

Jedan od ključnih elemenata sintvejr dizajna je upotreba hromiranih ilustracija koje podsećaju na metalne površine automobila i uređaja iz 1980-ih. Ovi elementi unose dozu futurizma u dizajn, istovremeno evocirajući tehno optimizam tog doba. Refleksije i svetlosni efekti na hromiranim površinama kreiraju iluziju dubine i trodimenzionalnosti, što plakatima daje poseban vizuelni efekat.

6. ANALIZA MOTIVA

6.1. Motiv cveta lotusa

Lotus je višegodišnja vodena biljka koja raste u bogatim, blatnjavim uslovima, a ima zanimljiv aktivan dnevni ciklus. Lotus se ukorenjuje u blatu, dok se njegove duge stabljike protežu ka površini vode. Na površini, raskošni cvetovi cvetaju, a dok cvetaju, latice izranjaju iz mutne vode netaknute. Ove biljke cvetaju tokom dana, a noću se potpuno uranjaju i zatvaraju, da bi se svako jutro ponovo

pojavile iznad vode. Latice traju samo nekoliko dana pre nego što opadnu [6].

6.1. Motiv lanca

Lanac je simbol sa različitim značenjima zavisno o kontekstu u kojem se koristi. Često mogu izazvati slikovite asocijacije vezane za ropstvo i zatvor, simbolizujući pojam ograničenja ili zatvaranja. Međutim, lančići takođe mogu predstavljati snažne veze i jedinstvo, simbolizujući neraskidive veze i duboku ljubav između entiteta.

Ovi simboli mogu prenositi teme kako ropstva, tako i slobode, jer netaknuti lanci simboliziraju ograničenje, dok slomljeni lanci mogu označavati oslobođanje od prošlih ograničenja. Dodatno, lanci mogu nositi implikacije uzoraka i determinizma, sugerišući verovanje u predodređene događaje i međusobno povezane ishode. Dodatno, oni nose konotacije snage i jedinstva, predstavljajući srž timskog rada i kolektivne solidarnosti [7].

6.1. Motiv vrata

Simbol vrata najčešće predstavlja ideje tranzicije i metamorfoze; to je prolaz iz jednog mesta u drugo, između različitih stanja, između svetlosti i tame. Prema Žilijenu, čin prelaska preko praga označava da pojedinac mora ostaviti iza sebe svoj materijalizam i ličnost kako bi se suočio sa unutrašnjim mirom i meditacijom. To je napuštanje starog i prihvatanje novog; otvorena vrata označavaju dobrodošlicu i pozivaju na otkrivanje i istraživanje, dok zatvorena vrata predstavljaju odbacivanje, zaštitu, tajnovitost, isključenost i zatvorenost. Vrata su ženski simbol u vezi sa rupom koju vode, vaginom; antiteza zida. [8].

7. ANALIZA GRAFIČKIH ELEMENATA

7.1. Tipografija

Tipografija se bavi strukturiranjem i organizovanjem vizuelnog jezika, dok je dizajniranje slova usmereno ka oblikovanju jedinica koje će biti organizovane, tj. karaktera koji čine jedan font. Sve u svemu, kako tipografija tako i dizajniranje slova imaju za cilj prenošenje poruke, što čvrsto postavlja tipografiju u osnovu šireg polja grafičkog dizajna [9].

7.2. Gradijent

U nauci o boji, gradijent (poznat i kao bojna rampa ili bojna progresija) određuje opseg pozicijom zavisnih boja, obično korišćenih za popunjavanje regiona.

Pri dodeljivanju boja skupu vrednosti, gradijent je kontinuirana mapa boja, vrsta šeme boja. U računarskoj grafici, termin "uzorak" je došao da znači paletu aktivnih boja [10].

7.3. Ilustracija

Ilustracija je vizualizacija koju oblikuje umetnik. Cilj svake ilustracije je da objasni informacije. Može biti crtež, fotografija, kolaž, itd. Nije važno. Dok god održava svoju svrhu - da vizuelno predstavi činjenice i detalje. Postoji razlika između ilustracije i umetničkog dela. Dok ilustracija služi da vizualno objasni nešto, umetnička dela

nisu povezana sa bilo kakvim informacijama. Ona su predmet interpretacije. Ilustracija može ili dopuniti priču (poput fotografije u novinama) ili potpuno ukloniti potrebu za dodavanjem teksta (poput infografika) [11].

7.4. Perspektiva

Perspektiva je način gledanja ili razumevanja sveta iz određene tačke gledišta ili mentalnog sklopa. Može se primeniti na različite aspekte života, kao što su umetnost i dizajn, religija, istorija, nauka i istraživanje. Svaki pojedinac ili disciplina može imati svoju jedinstvenu perspektivu, koja utiče na to kako tumače i interaguju sa svojim okruženjem. Koncept perspektive istraživao je kroz istoriju, od drevnih vremena do današnjice, i korišćen je kao konvencija za predstavljanje trodimenzionalnih objekata na dvodimenzionalnoj površini. U akademskim krugovima, perspektiva se često povezuje sa zauzimanjem ili pružanjem određenog svetonazora, a može biti povezana i sa naučnim instrumentalizmom. Ukratko, perspektiva je fundamentalni aspekt ljudske percepcije i razumevanja, oblikujući naše interakcije sa svetom [12].

3. ZAKLJUČAK

U istraživanju dizajna plakata istakli smo ključne principe grafičkog dizajna kroz istoriju, fokusirajući se na njegov razvoj i adaptaciju kroz različite periode. Posebno smo analizirali uticaj savremenih trendova i tehnologija na dizajn plakata, kao i ulogu vizuelne komunikacije u prenošenju poruka i emocija putem tipografije, boja, ilustracija i geometrije. Razmotrili smo i simboliku motiva poput lotosa, lanca i vrata u kontekstu njihovog korišćenja u dizajnu plakata za izložbe. Zaključno, naglasili smo važnost balansiranja estetskih i funkcionalnih elemenata za uspešan dizajn plakata, te doprinos ovog istraživanja razvoju dizajnerske prakse i inspiraciju za buduća istraživanja u oblasti grafičkog dizajna.

4. LITERATURA

- [1] Pettersson R. (2024) Graphic design. Tullinge, Sweden: Institute for Infology, pp. 9-15. [Online] Dostupno na: https://www.researchgate.net/publication/281810469_7_Graphic_Design, [Pristupljeno 10.05.2023.].
- [2] Ilka Perea Studio (2007) Graphic Design Basic Concepts and Theories [Online] Dostupno na: <https://ilkaperea.com/2018/01/30/graphic-design-basic-concepts-and-theories/#what-is-design-4ab800b2-6228-46ac-bb8f-8608ecb18fe0>, [Pristupljeno 10.05.2023.].
- [3] Alonso L., (2020) History of the Poster: Centuries of Visual Communication. Berkeley, Domestika [Online] Dostupno na: <https://www.domestika.org/en/blog/4884-history-of-the-poster-centuries-of-visual-communication>, [Pristupljeno 10.05.2023.].
- [4] International Poster Gallery (2021) A Brief History of the Poster. Boston, 460C Harrison Ave [Online] Dostupno na: <https://www.internationalposter.com/a->

[brief-history-of-the-poster/](#), [Pristupljeno 10.05.2023.].

- [5] Liu C., (2020) The Development Trend of Visual Communication Design. Las Vegas, Nevada, International Journal of Culture and History [Online] Dostupno na: <http://www.ijch.net/vol6/147-JH060.pdf>, [Pristupljeno 10.05.2023.].
- [6] Saffron Marigold (2024) Lotus Flower: Its Meaning, Symbolism, & Influence [Online] Dostupno na: <https://www.saffronmarigold.com/blog/lotus-flower-meaning/>, [Pristupljeno 26.06.2023.].
- [7] MeaningLibrary (2024) Broken Chain Symbolism: 7 Deep Meanings You Should Know [Online] Dostupno na: <https://meaninglibrary.com/broken-chain-symbolism/>, [Pristupljeno 15.10.2023.].
- [8] Ku Leuven (n.d.) The Greater Reality behind Doors [Online] Dostupno na: <https://soc.kuleuven.be/antropologie/ethnographica/2008/3Giorgadze.pdf>, [Pristupljeno 15.10.2023.].
- [9] Baines, P., Hastam, A., (2005) Type & typography. Second edition. Laurence King Publishing [Online] Dostupno na: https://books.google.rs/books?hl=en&lr=&id=rs6gyb2hPF4C&oi=fnd&pg=PP8&dq=typography&ots=SMBgIbpxuT&sig=C6_erR11Vu5xMY0dvGHwk0XD8KM&redir_esc=y#v=onepage&q=typography&f=false, [Pristupljeno 15.10.2023.].
- [10] CSS Gradient (2017-2024) CSS Gradient Swatches [Online] Dostupno na: <https://cssgradient.io/swatches/>, [Pristupljeno 02.02.2024.].
- [11] GraphicMama.com (2024) Color Theory Basics For Non-Designers: Everything You Should Know [Online] Dostupno na: <https://graphicmama.com/blog/color-theory/#gradients>, [Pristupljeno 02.02.2024.].
- [12] PubGenius Inc. (2024) What is the definition of perspective? [Online] Dostupno na: <https://typeset.io/questions/what-is-the-definition-of-perspective-5eg08weo1h>, [Pristupljeno 09.05.2024.].

Kratka biografija:

Ognjen Timotijević rođen je 1998. godine u Sremskoj Mitrovici. Godine 2017. završio je „Mitrovačku ginaziju“ u Sremskoj Mitrovici. Diplomirao je 2021. godine na Fakultetu tehničkih nauka u Novom Sadu, Departman za grafičko inženjerstvo i dizajn.

kontakt: ogatimotijevic@gmail.com